

Cathy Glass

Hou je van me?

Het ontroerende, waargebeurde verhaal
van een beschadigd klein meisje

ISBN 978-90-225-7534-5
ISBN 978-94-023-0469-5 (e-boek)
NUR 402

Oorspronkelijke titel: *Damaged*
Vertaling: Janet Limonard-Harkink en Brenda Mudde
Omslagontwerp: DPS design & prepress services, Amsterdam
Omslagbeeld: © Getty Images / Adam Graddy Photography
Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

Originally published in the English language by HarperCollins Publishers Ltd. Under the title *Damaged* © Cathy Glass 2007.
© 2015 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

Emotionele chantage

De telefoon ging. Het was Jill, mijn pleegzorgbegeleider van het bureau waar ik als pleegouder stond ingeschreven.

‘Cathy, het gaat niet om twee pleeggezinnen, maar vijf. Vijf, en ze heeft nu vier maanden pleegzorg.’

‘Jee, zeg.’ Ik was verbaasd. ‘En ze is pas acht? Dat is nogal wat. Wat heeft ze uitgespookt?’

‘Dat weet ik nog niet precies. Maar social services wil vóór de plaatsing een vooroverleg, om zeker te zijn dat ze niet wéér moet verhuizen. Heb je nog steeds belangstelling?’

‘Ik weet nog te weinig om nu al nee te zeggen. Hoe laat?’

‘Morgen om tien uur.’

‘Goed, dan zie ik je daar. Hoe heet ze?’

‘Jodie. Bedankt, Cathy. Als jij het niet kunt, kan niemand het.’

Ik voelde me gestreeld door de vleiende woorden. Het was fijn om na zo lange tijd wat waardering te krijgen. Jill en ik werkten nu vier jaar samen en hadden een goede relatie opgebouwd. Als pleegzorgbegeleider bij het Homefinders Fostering Agency was zij de contactpersoon tussen de pleegouders en de verantwoordelijke maatschappelijk werkers. Ze stemde de wensen en eisen van social services af met de pleegouders en bood hulp en ondersteuning waar dat nodig was. Onervaren pleegouders moesten voor steun en uitleg over het systeem vaak een groot beroep doen op

hun pleegzorgbegeleider. Omdat Jill en ik alweer een tijdje samenwerkten en ik een ervaren pleegouder was, waren we op elkaar ingespeeld, en we konden goed met elkaar overweg. Als Jill zei dat ze dacht ik het aankon, meende ze dat ook.

Maar een vooroverleg? Dat was een slecht teken. Meestal stonden de kinderen gewoon op de stoep: als ze van een andere pleegouder kwamen, werden ze nog kort voorgesteld, als ze van huis kwamen, hadden ze meestal niet meer bij zich dan de kleren die ze droegen. Ik had het allebei al vaak genoeg meegemaakt, maar een vergadering vooraf nog niet. Meestal werd er een bijeenkomst met alle betrokkenen gehouden zodra het kind bij een pleegouder was geplaatst, maar ik was nog nooit bij een vooroverleg geweest.

Het was mijn eerste aanwijzing dat dit bepaald geen gewoon geval was.

De volgende ochtend volgde iedereen het gebruikelijke, rustige ritueel van opstaan, aankleden en ontbijten, en daarna gingen de kinderen naar school. Ik heb twee eigen kinderen, Adrian van zeventien en Paula, de jongste, van dertien. Lucy, die twee jaar geleden als pleegkind bij ons is gekomen, is inmiddels vijftien en een vast lid van ons gezin. Voor mij is ze als een dochter en voor Adrian en Paula als een zus. Lucy is een succesverhaal: toen ze bij me kwam, was ze boos en gekwetst, maar langzaam kreeg ze haar vertrouwen in mensen terug en begon ze zich thuis te voelen. Inmiddels leidde ze een normaal leven en had ze alleen last van de angsten waar alle tieners mee worstelen, in plaats van de chaos die ze als kind had gekend. Ik was trots op haar en ze was het levende bewijs van mijn overtuiging dat een kind allereerst liefde, vriendelijkheid, aandacht en duidelijke grenzen nodig heeft om te gedijen.

Het meisje over wie ik vandaag meer te weten zou komen, zou al die dingen in overvloed nodig hebben en terwijl ik de kinderen

hielp om zich klaar te maken voor school, maakte ik me toch een beetje zorgen. Als ik haar in huis nam, moest ik bereid zijn mijn kalme, vaste routine een tijd lang op te geven, totdat ze, net als Lucy, geleerd had me te vertrouwen en zich thuis was gaan voelen. Daar draaide het pleegouderschap tenslotte om: het was bepaald niet gemakkelijk, maar je kreeg er enorm veel voor terug. Bovendien had ik de afgelopen twintig jaar vrijwel steeds pleegkinderen gehad en ik wist eigenlijk niet goed meer hoe mijn leven er daarvoor had uitgezien.

Toen de kinderen weg waren, liep ik naar boven, trok in plaats van mijn joggingbroek een nette marineblauwe broek en een trui aan en vertrok naar het kantoor van social services. Ik kwam daar al jaren en kende de weg ernaartoe even goed als die naar mijn eigen huis. Ook de saaie grijze inrichting, de tl-verlichting, de bedrijvigheid overal en de nauwelijks beheerste chaos waren vertrouwd.

‘Hallo, Cathy.’ Jill had op me gewacht en kwam met een uitnodigende lach op me af toen ik de receptieruimte binnenliep.

‘Hoi Jill. Hoe gaat het?’

‘Prima, dank je. Je ziet er goed uit.’

Ik keek haar glimlachend aan. ‘Ja, ik mag momenteel echt niet klagen. Het gaat goed met de kinderen – die zijn alleen maar bezig met hun eigen leven en met school. Tijd voor een nieuwe uitdaging, denk ik.’

‘Laten we maar naar die vergadering gaan. Volgens mij zitten ze al op ons te wachten.’ Jill leidde me door de gang naar de vergaderkamer. Zodra we binnenkwamen was het duidelijk dat het om een belangrijke zaak ging: er zaten al een stuk of tien mensen om de mahoniehouten tafel, die rechthoekig en enorm groot was. Wat had dit te betekenen? Uit wat Jill me had verteld maakte ik op dat het geen ‘standaard’ pleegsituatie zou zijn – er zijn niet veel kinderen die in vier maanden tijd vijf pleeggezinnen verslijten –,

maar goed, geen enkel kind was standaard. Ze waren altijd uniek, met geheel eigen problemen. Een kind bij zijn ouders weghalen zou nooit alledaags, nooit 'gewoon' worden, dat bleef altijd traumatisch, emotioneel en moeilijk.

Maar toch, iets zei me dat het dit keer veel ingewikkelder lag dan ik tot nu toe had meegemaakt. Weer voelde ik die plotselinge onrust, net als gisteren, toen Jill me over deze zaak vertelde, maar ik was ook nieuwsgierig. Wat was dit voor een kind, dat zo veel betrokkenheid van zo veel mensen vroeg?

Jill en ik gingen op de twee vrije stoelen aan het uiteinde van de tafel zitten en ik had het gevoel dat iedereen naar me keek en mijn geschiktheid inschatte.

De vergadering werd voorgezeten door Dave Mumby, de teamleider bij social services, en hij begon met een voorstelronde. Links van hem zat Sally, de tijdelijke voogd, die door de rechter was aangewezen om Jodies belangen te behartigen. De vrouw naast haar stelde zichzelf voor als Nicola, Jodies privéleraar.

Privéleraar? Waarom zit ze niet op school? vroeg ik me af.

De volgende was Gary, Jodies huidige gezinsvoogd. Hij vertelde dat hij op het punt stond Jodies zaak over te dragen aan Eileen, die naast hem zat. Ik monsterde Eileen, want als ik Jodie zou opnemen, moesten we nauw samenwerken. Ze maakte een opvallende eerste indruk: een vrouw van in de veertig met een bedaarde, kalme uitstraling. Vooralsnog niet slecht.

Het verbaasde me niet nu al een overdracht mee te maken. Dat gebeurde voortdurend. Het lag in de aard van het werk dat gezinsvoogden iets anders gingen doen, maar het was vervelend voor de betrokken kinderen en gezinnen. Die moesten steeds opnieuw aan nieuwe gezichten wennen, en vertrouwen en een relatie opbouwen met alweer een onbekende. Ik wist dat er niets aan te doen viel. Het hoorde nu eenmaal bij het systeem, met al zijn fouten, maar ik had toch medelijden met Jodie. Voor haar zou een nieuwe gezinsvoogd nog meer onrust met zich mee-

brengen en ik vroeg me af hoeveel ze er al had gehad.

Daarna stelde Deirdre zich voor, de pleegzorgbegeleider van Jodies huidige pleegouders. Toen was ik aan de beurt en alle ogen rond de tafel werden op mij gericht.

Ik blikte de tafel rond en keek iedereen aan. 'Ik ben Cathy Glass,' zei ik zo luid en duidelijk als ik kon. 'Ik ben pleegouder voor het Homefinders Fostering Agency.' Daar kon ik op dit moment niet veel aan toevoegen, nu ik nog nauwelijks wist wat er aan de hand was, dus gaf ik de beurt aan Jill.

Na Jill kwam er iemand van de financiële administratie en daarna een plaatsingsambtenaar van de gemeente. Terwijl zij aan het woord waren, bekeek ik Jodies huidige gezinsvoogd, Gary. Hij was jong, hooguit midden twintig. Was het hem gelukt een band met het meisje op te bouwen? Ik vroeg het me af. Misschien dat Eileen, een vrouw, haar beter zou aanvoelen, zodat de verandering van gezinsvoogd in dit geval een verbetering zou zijn. Ik hoopte het maar.

Toen iedereen zich had voorgesteld, bedankte Dave ons voor onze aanwezigheid en schetste hij kort wat er was gebeurd, of, om de juiste terminologie te gebruiken: de achtergrond van de casus. Ik vond hem meteen aardig. Hij sprak zacht maar openhartig en keek me onder het spreken recht aan. Ik prentte de hoofdpunten in mijn geheugen: Jodie stond al sinds haar geboorte in het register van risicokinderen, wat betekende dat social services het gezin al acht jaar volgde. Ondanks vermoedens van psychische en lichamelijke mishandeling door haar ouders waren er geen maatregelen genomen om haar of haar jongere broertje Ben en zusje Chelsea bij hen weg te halen. Maar vier maanden geleden had Jodie brand in huis veroorzaakt door haar hond in brand te steken – ik rilde bij de gedachte, de ongewone wreedheid van die daad raakte me – en dat was voor social services aanleiding geweest om Jodie en haar broertje en zusje uit huis te plaatsen. Ben en Chelsea waren bij pleegouders geplaatst en het ging hun goed,

maar Jodie vertoonde ‘tamelijk problematisch gedrag’. Ik hoorde Dave dit eufemisme ten beste geven en trok mijn wenkbrauwen op. Alle pleegouders wisten wat dat werkelijk betekende. Het betekende ‘geen land mee te bezeilen’.

‘Het lijkt mij nuttig,’ zei Dave met zijn blik op mij gericht, ‘als haar gezinsvoogd je nu het een en ander over haar vertelt. Gary houdt zich al twee jaar met deze zaak bezig. Aarzel niet om vragen te stellen.’

Ondanks zijn jonge leeftijd deed Gary trefzeker en methodisch verslag van Jodie en haar familie.

‘Ik vrees dat het totaalplaatje er niet goed uitziet, en hoe kan het ook anders. Er zijn grote problemen binnen het gezin: de moeder spuit drugs en de vader is alcoholverslaafd. De afgelopen jaren heeft Jodie thuis meermaals verwondingen opgelopen, zoals brand- en snijwonden, kneuzingen en een gebroken vinger. In het ziekenhuis zijn die allemaal geregistreerd, maar hoewel het vermoeden bestond dat er bij sommige verwondingen opzet in het spel was, kon dat niet worden bewezen.’

Gary ging verder met zijn verhaal van verwaarlozing en ellende, en ik concentreerde me op het onthouden van de feiten. Het was afschuwelijk, maar ik had dit soort verhalen al veel vaker gehoord. Toch verbaasde en schokte het me elke keer weer dat mensen hun kinderen met zo veel wreedheid en onverschilligheid konden behandelen, en ik begon medelijden met dit arme meisje te krijgen. Hoe kon een kind onder zulke omstandigheden normaal opgroeien, met zulke ouders als rolmodel?

‘Vanwege alle verhuizingen van de laatste tijd zit Jodie niet langer op school en daarom heeft ze een privéleraar toegewezen gekregen. Ze heeft leerproblemen en een indicatie voor het speciaal onderwijs.’

Dat was allemaal duidelijk – ik was het gewend om voor kinderen met ontwikkelingsachterstanden en leerproblemen te zorgen. Ik verdacht Gary ervan dat hij me de gecensureerde versie

van Jodies casus vertelde. In al die jaren dat ik pleegouder was, had ik nog nooit gehoord van een kind dat in vier maanden tijd vijf pleeggezinnen had versleten. Toen hij even zweeg en me aankeek, greep ik mijn kans.

‘Het zou helpen als je me iets meer over haar vorige pleeggezinnen kon vertellen,’ zei ik in de hoop op aanwijzingen die konden verklaren waarom ze er in zo korte tijd zo veel had gehad. ‘Hoeveel kinderen hadden ze en waren die ouder of jonger? En hadden de pleegouders ervaring met dit soort kinderen?’

Gary kuchte en deed nogal ontwijkend. ‘De mislukking van de eerdere plaatsingen lag zuiver en alleen aan de omstandigheden. Voor een van de gezinnen was dit de eerste keer en Jodie had nooit bij hen geplaatst mogen worden – dat was een fout van ons en het is dan ook niet vreemd dat het misging.’

Dat leek niet onredelijk, maar Gary’s beschrijving van de andere pleeggezinnen klonk mij niet overtuigend in de oren: het waren allemaal ervaren professionals en toch had één gezin het maar drie dagen volgehouden. Zijn verklaring dat het aan de omstandigheden lag, was duidelijk een poging de schade voor Jodie te beperken, zodat ik niet zou afhaken.

Deirdre, de pleegzorgbegeleider van Jodies huidige pleegouders, voelde zich verplicht een goed woordje voor hen te doen. Want als Jodie zo’n lammetje was als Gary haar afschilderde, konden zij blijkbaar niet erg goed met dit soort kinderen overweg.

‘Jodie heeft ontwikkelingsachterstanden,’ zei ze. ‘In de meeste opzichten gedraagt ze zich eerder als een kind van drie of vier dan een van acht. Ze heeft vreselijke driftbuien en is voortdurend dwars en agressief. Haar gedrag is gewelddadig, grof en vernielzuchtig. Ze is maar kort bij Hilary en Dave geweest, maar heeft toch al het een en ander kapotgemaakt, waaronder een massief houten deur.’

Daar keek ik van op. Dat was nogal wat voor een kind van acht.

Maar Deirdre was nog niet klaar en zette haar litanie van fouten

en tekortkomingen voort. Jodies pleegouders hadden haar ‘kil, berekenend, manipulerend, vreselijk onbeleefd en ontzettend onsympathiek’ genoemd. Harde woorden voor een klein meisje.

Iemand zou toch wel iets aardigs over haar te zeggen hebben, al was het maar dat ze van eten hield. Uit huis geplaatste kinderen waren vaak erg gulzig, omdat ze in het verleden dikwijls niet wisten wanneer ze weer te eten zouden krijgen. Maar nee, zelfs niet ‘ze is gek op chocola.’ Jodie had blijkbaar niet één innemende eigenschap. Er was slechts een lijst met misstappen, met de voetnoot dat Jodie haar huidige pleegouders ook lichamelijk angst had aangejaagd. Jodie was fors en ze had hen bedreigd.

Ik keek Jill aan en we wisselden een blik. Ik dacht bij mezelf: ze heeft hen bedreigd? Ze is pas acht! Hoe gevaarlijk kan ze zijn? Ik begon op haar hand te raken. Hoe zou het zijn om door iedereen zo ver afschuw te worden? Geen wonder dat ze nergens kon aarden.

De volgende die het woord deed was Sally, de tijdelijke voogd, die kort de juridische situatie schetste: Jodie was via een voorlopige kinderbeschermingsmaatregel onder voogdij van social services geplaatst. Dat hield in dat ze tegen de wil van haar ouders uit huis was geplaatst en nu tijdelijk onder toezicht was gesteld. De juridische procedure waarin over haar toekomst werd beslist, ging nu van start. Als de rechter oordeelde dat ze thuis beter af was en de zorgen om haar veiligheid werden weggenomen, zou ze weer onder de ouderlijke voogdij komen. Als de rechter echter van mening bleef dat ze thuis gevaar liep, dan zou de tijdelijke maatregel worden omgezet in volledige voogdij en zou ze permanent uit huis worden geplaatst. Ze kwam dan in aanmerking voor langdurige pleegzorg, adoptie of, de minst waarschijnlijke optie, een jeugdinstelling. De procedure was lang en ingewikkeld en hoewel die zo snel mogelijk afgerond zou moeten worden, duurde het meestal wel een jaar, en soms zelfs langer, voordat de rechter een definitief besluit nam.

Toen Sally uitgesproken was, was de privéleraar, Nicola, aan de beurt. Die vertelde dat ze Jodie nu een maand les gaf en daarbij gebruikmaakte van materiaal dat voorbereidde op het basisonderwijs en eigenlijk bedoeld was voor kleuters. Dat klonk misschien heel ernstig, maar in mijn ervaring was het niet ongevoel. Ik had vaker gezorgd voor kinderen die nog niet konden lezen, schrijven of rekenen lang nadat hun leeftijdgenootjes dat onder de knie hadden. Een problematische achtergrond en thuisituatie lijken vaak kinderen voort te brengen die niet zo snel kunnen leren als kinderen uit stabiele gezinnen.

Vervolgens bevestigde de dame van financiën dat er geld beschikbaar was om de lessen voort te zetten totdat er een school was gevonden. Ik keek op de klok aan de muur, er was bijna een uur verstreken. Iedereen had zijn zegje gedaan en Dave keek Jill hoopvol aan.

‘Als Cathy haar niet opneemt,’ zei hij, ‘is een jeugdinstelling ons enige alternatief.’

Dat riekte naar emotionele chantage en Jill schoot me te hulp. ‘We moeten eerst nadenken over wat er allemaal gezegd is. Ik bespreek het met Cathy en laat het je morgen weten.’

‘We moeten het vandaag al weten,’ zei Deirdre bot. ‘Ze moet morgenmiddag uiterlijk om twaalf uur weg zijn. Daar staan ze op.’

De hele tafel zweeg. We dachten allemaal hetzelfde: waren deze pleegouders echt zo onprofessioneel als ze leken? Of had Jodie ze zozeer tot wanhoop gedreven?

‘Maar dan nog,’ zei Jill ferm, ‘hebben we tijd nodig om het te bespreken. Hoewel ik niets heb gehoord waardoor ik het Cathy zou afraden – ze heeft tenslotte erg veel ervaring – is het haar beslissing.’ Ze keek me van opzij aan.

Ik voelde dat alle ogen op me gericht waren en dat iedereen vreselijk graag wilde dat ik dit meisje zou opnemen. Wat had ik tot nu toe gehoord? Van Gary dat ze een onschuldige slachtoffer

was dat niets kon doen aan het recordaantal pleegouders dat ze had versleten, van Deirdre dat ze de duivel in eigen persoon was, van een kracht, omvang en pure gemeenheid die in geen verhouding stonden tot haar leeftijd. De waarheid zou wel ergens in het midden liggen. Maar zelfs als ik het redelijk objectief bekeek, was het me duidelijk dat Jodie, zacht gezegd, geen lieverdje zou zijn.

Ik twijfelde. Was ik bereid om een kind met zulke ernstige gedragsproblemen op te nemen? Kon ik – en belangrijker nog, kon de rest van mijn gezin – tegen de onrust die dat ongetwijfeld met zich mee zou brengen? Dit kind zou beslist een uitdaging vormen en onwillekeurig schrok ik daar toch een beetje voor terug. Maar aan de andere kant, mijn formule van liefde, vriendelijkheid, aandacht en een ferme hand had me tot nu toe nooit in de steek gelaten en uiteindelijk was Jodie nog maar een kind, een klein meisje dat een vreselijk slechte start had gehad en het verdiende om opnieuw te mogen beginnen en iets van het geluk te ervaren dat elk kind nodig had. Kon ik haar werkelijk aan het alternatief blootstellen? Kon ik werkelijk ‘sorry, toch maar niet’ zeggen nu ik haar levensverhaal had gehoord?

Dat kon ik niet, besepte ik op dat moment. Ik moest haar die kans geven. Bij het binnenlopen van de vergaderkamer had ik diep in mijn hart al geweten dat ik Jodie zou nemen. Ik kon haar niet in de steek laten.

‘Ze is te jong voor een jeugdinstelling,’ zei ik en ik keek Dave aan. ‘Ik neem haar en zal mijn uiterste best doen.’

‘Weet je het zeker?’ vroeg Jill bezorgd.

Ik knikte en er klonk een zucht van verlichting, vooral bij de dame van de boekhouding. Een plaats in een jeugdinstelling kostte meer dan drieduizend pond per week, dus financieel gezien was het mooi dat ik haar voor tweehonderdvijftig pond per week nam.

‘Geweldig, Cathy, bedankt.’ Dave straalde. ‘We hebben je alle-